

RÉGI MAGYAR NYOMTATVÁNYOK KÜLFÖLDI KÖNYVTÁRAKBAN.

Közli : KROPF LAJOS.

I. A British Múzeumban.

H u 11, 1884. decz. 2.

A napokban ismét volt alkalmam a British Múzeum könyvtárában megfordulni és Mr. Martineau szivessége folytán most azon kellemes helyzetben vagyok, hogy közölhetem azon 1711. előtt megjelent magyar nyomtatványok jegyzékét, a melyek Nagy István könyvtárából az angol nemzeti múzeumba kerültek. E nyomtatványok egyikéről másikáról már megemlékeztem előbbi közleményemben, de teljesség kedvéért adom az egész sorozatot. A számok ugyanazok a „Régi Magyar Könyvtár“-éival. E mellett közlöm a szerzők neveit is, nehogy toll- vagy sajtóhiba útján, mi számoknál könnyen megeshetik, a nyomtatvány azonosága iránt tévedés merüljön fel.

Nagy István könyvtárából, mint mondtam, a következő nyomtatványok kerültek a British Múzeumba :

3. Komjáthy.	77. Melius.
5. Ozorai.	79. U. a. (Egyetlen példány.)
38. Székely.	87. Verbőczy.
46. Melius	94. Valkai. (Csonka.)
48. U. a.	98. Sylvester.
49. U. a.	99. Szikszai.
56. Verbőczy.	100. U. a.
69. Melius.	112. Heltai töredékei.
74. Dávid.	114. Kulcsár.

129. vagy 166. Bogáthi.	772. Geleji Katona.
143. Telamon (Egyetlen példány.)	773. U. a.
161. Tholnai.	800. Perkinsus.
164. Valkai.	831. Medgyesi.
179. Hist. bipartita.	835. Kászoni.
188. Csengeri	842. Zrinyi.
190. Dézsi	869. Liszti.
192. Huszti	876. Apáczai Csere.
194. Sztárai	877. Komáromi Csipkés.
203. Zombori	913. Somosi Petkő.
215. Decsi	926. Jesuita Páterek.
266. Pathai.	970. Károlyi.
335. Sztárai. (Második példány.)	976. Károlyi.
336. Fráter.	1032. Bartha.
384. Zvonarics.	1078. Szathmári Ötvös.
477. Vásárhelyi.	1096. Pósházi.
503. Enyedi.	1133. Nógrádi.
532. Pázmány.	1187. Czeglédi.
605. Verbőczy.	1232. Confessio.
626. Lethenyi.	1302. (Tofeus.)
639. Evangeliumok. (Másod. pél.)	1336. Komáromi Csipkés.
652. Madarászi.	1352. Hegyesi.
718. Iratosi.	1474. Páriz Pápai.
762. Eszterházi.	1649. Dálnoki Benkő.
769. U. a.	1662. Ács Mihály.

és a „Fons Vitae“ 1580-iki brassói kiadása.

Megvannak azonkívül a British Muzeumban még a következő régi magyar nyomtatványok :

64. Pesti.	427. U. a.
205. Beithe (2 példány.)	428. U. a.
231. Calepinus.	434. U. a.
279. Verantius.	435. U. a.
395. Calepinus.	551. Káldi.
407. Molnár.	766. Károlyi.
408. U. a.	776. Molnár.
411. U. a.	783. Károlyi. (Második péld.)
412. U. a.	1359. U. a.

Reményem van, hogy időről-időre e jegyzéket majd foly-

tathatom. Ismeretlen nyomtatványt még eddig nem sikerült fölfedeznem.

II. A krakkói egyetem könyvtárában.

Estreicher K.-nak „Bibliografia Polska. XV—XVI. Stolecia“ (Krakkó 1875.) című bibliographiája szerint megvan az említett lengyel egyetem könyvtárában Székely „Chronica“-jának (Krakkó, 1559. I. Régi Magyar Könyvtár“ 38. sz.) s „Kereszténység fundamentomaról való rövid tanuság“ 1544-diki krakkói kiadásának egy-egy (R. M. K. 16. sz.) példánya. Ez utóbbi könyvnek eddig, tudtommal, egyetlen egy példánya sem ismeretes.

Estreicher adatai azonban a legnagyobb óvatossággal használándók. Könyve igen pongyolán van szerkesztve s hemzseg a hibáktól. Így pl. Ozorainak 1546-iki kiadás Honter neve alatt fordul elő; említ Krakkó 1546. év alatt egy ily című magyar könyvet „Azonnak azon könyve. III. kiadás,“ mely cím alatt úgy látszik Székely István 3-dik kiadását kell értenünk.

Továbbá az 1544. évben megjelent nyomtatványok közt említ egy ily című könyvet: „Szegedi Kis István. Pannoniae luctus. A magyaroknak siralmas éneke. Krakkó. Victor Jeromosnál.“ Ez a krakkói nyomdász csakugyan nyomtatott 1544. egy „Pannoniae luctus“ című versgyűjteményt, de nincsen abban egyetlen egy magyar szó sem. A könyv kezemben volt. A versek mind latinúl vagy görögül vannak írva s különféle költők szerzeményei, de Szegedi Kis István nevét nem sikerült a poéták közt megtalálnom.

Ugyancsak Estreicher említ egy 1531-ben Krakkóban nyomtatott latin-német-lengyel-magyar szótárt s hozzá teszi: „Joannes Sylvester Pannonius ad Mich. Getzki.“ Valljon Heyden Sebald „Puerilium colloquiorum formulae“-ját érti-e, nem tudom.¹ — Továbbá az 1558-iki év alatt említ egy „Pauli Epistolae Hungaricae“ című nyomtatványt, mely tudtommal ismeretlen kiadás.

Miután az érdeemes lengyel bibliographus sem a munkák collatióját nem adja, sem nem közli, minden esetben, hogy az illető nyomtatványok hol vannak, érdeemes volna hozzáfordulni az illető adatok megszerzése végett.

¹ Kétségtől eltekintve ez.

III. A nagyhercegi könyvtárban Weimarban.

Egy angol ismerősömtől értesülök, hogy e könyvtár két magyar unikum birtokában van; úgymint:

1. (290. sz.) Imadságos könyvecske. Embernek mindenmü. Lőcsén, Brever Lőrincz által, 1646. 12r.

2. (291. sz.) Szepe és aiatatos Isteni Dicsiretek következnek, Lőcsén 1646. 12r. Többet a leirásból vagy ezimből nem közölhetek, mert ámbár ismerősöm körülbelül egy hónap előtt írt Weimárba, felelet onnan még nem érkezett.¹

Szabó Károly „Régi Magyar Könyvtára“-ban említ egy „Imádságos könyvecskét“ és „Isteni Dicsireteket“ 1683-ból Brever *Samuel* lőcsei nyomdájából az 1308. és 1309. számok alatt s megjegyzi, hogy az előbbi könyv ezimét 1623-diki kiadás ezime után adta. Ugy látszik itt tévedés forog fenn, miután az 1623-ban (Kolozsvarott) megjelent Imakönyv unitáriusok számára készült, míg a lőcsei „Imádságos könyvecske“ reformátusoknak volt szánva.

Ugyanazon forrásból értesülök, hogy meg van a nagyhercegi könyvtárban Károli Gáspár magyar bibliájának amsterdami 1685-diki kiadásának egy példánya is.

¹ Nekünk az 1885-ik évi szünidőben alkalmunk volt e két unikumot láthatni. Teljes ezimöket itt adjuk: 1. Imadságos könyvecske. Embernek minden némü szüksegeben való szép es drága aiatatos Könyörgésekkel és isteni Dicsiretekkal rakva. Mostan ujonnan szép imadsagokkal és több Isteni Dicsiretekkal megöregbittetet és kinyomtattatot Lőcsén Brever Lőrincz által 1646. 16r. Czimlap + 174 számozott lap, + 3 számozatlan lap (Lajstrom.) Hozzáköteve: 1. Szepe és aiatatos Isteni Dicsiretek következnek. Nyomtattatot Lőcsén 1646. 16r. Czimlap + 290 számozott lap és 9 lap számozatlan. (Lajstrom.) Kitünően föntartott példány. Szerk.

